

Budafoke-Háros: a gyártás sajnos már megszűnt a történelmi telephelyen, de a Furnér Művek Kft. kereskedelmi tevékenységének hála, furnér hatalmas választékban kapható ma is. (bfm.hu)

A hazai furnér- és falemezipar története II.

VÁLLALATI SORSOK ÉS LEHETŐSÉGEK

Schlosser Mátyás

Az előző cikkben már említettük a hazai furnér- és rétegeltlemez-gyártás problémáit, például a magas minőségű alapanyagigényt és a farost-, valamint a forgácslapgyártás versenyelőnyeit, előtérbe kerülését. A vállalatok ebben a helyzetben specializálódással, az általános forráshiány ellenére egy-egy műszaki fejlesztéssel, beruházással igyekeztek talpon maradni, „felülről” pedig összevonásokkal próbálták az „illetékesek” gazdaságosabb működést létrehozni. Hogy végül mi lett a nagy, összevont állami faipari vállalatok sorsa, és hogy milyen új szereplőket hozott a rendszerváltás a falemeziparban, annak próbálunk most utánajárni.

A hazai furnér- és falemezipar történetét legutóbb kb. a '70–80-as évekig tekintettük át, elmondtuk, hogy ebben az időszakban jellemzően kisebb fejlesztések, névváltozások, összevonások történtek, valamint a megnyílt új farost- és forgácsológépgyárak hoztak komolyabb piaci változásokat. A rendszerváltásig az ipar életében nem is történt semmi izgalmas... De akkor mi is következett be?

Az 1990-es évek elején a gazdaság jelentős változáson ment át. A stabillá váló új politikai helyzet és a demokratikus rendszerbe történő – mindent összevetve sikeresnek mondható – átmenet vonzotta a külföldi befektetéseket, ezzel pedig jelentős tőkebeáramlást aktivált. Amíg a külföldi vállalatok egyre másra nyitották meg áruházait és gyáraikat, addig a szovjet stílusú

gyárüzemek egyik napról a másikra hanyatlásnak indultak. Ez a változás egyébként régióként igen eltérő hatásokat váltott ki: legrosszabbul az ország észak-keleti területei jártak, ahol a gyárak sorra zártak be és emberek százai maradtak munka nélkül, a történetek ma is éreztetik hatásukat.

A rendszerváltást követő 1990-es évekre jellemző volt a nagyvállalatok felbomlása, szétesése, üzemeik privatizációja és egyes egységeik megszűnése/csődje. Természetes, hogy ez a folyamat a falemeziparban is végbement. Az állami szektor felszámolásával a kisebb üzemek sok esetben megszűntek, míg a legjelentősebb, vagy legalábbis a befektetők figyelmét felkeltő gyárak rövidesen valamilyen formában külföldi, egy cégcsoport fennhatósága alá kerültek. Ez az

adott vállalat számára a túlélésen túl számos esetben a dinamikus fejlődés lehetőségét is jelenthette. Pozitív példák és negatív, tragikus sorsok egyaránt adódtak.

1975-ben a FÜRLEMHO (Felső-tisza EFAG, valamint a Fűrész-, Lemez- és Hordóipari Vállalat) új lemezgyárat alapított Cegléden, amely hámozott bükkfurnérokból gyártott rétegelt idomtesteket (székülést, széktámlát, ágyrugót) az Újpestről kitelepített kontakt és nagyfrekvenciás idomprésekkel. Az üzemet privatizálták, majd 2000-ben sajnos végleg felszámolták.

1988–89-ben a Balaton-felvidéki Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (BEFAG) Franciavágáson működő fűrészüzeme mellé műszaki furnért és rétegelt fa ágyrugót is gyártó üzemet létesített. A BEFAG '94-től részvénytársaságként, de továbbra is állami kézben maradt. Franciavágáson 2010-ig folyt a szalagparkettahoz szükséges (alsó hordozóréteg célját szolgáló) műszaki furnér gyártása. De a BEFAG korszerűsített parkettagyárában ma is nagy mennyiségben használnak vékony falemezeket: fedőréteghez fűrészelt furnért, az alsóréteghez lucfenyő hámozási furnért. A készparkettahoz használt fűrészelt furnér zömében tölgyfajból készül. Ennek jelentős részét ma is házon belül állítják elő, a korszerűsített franciavágási üzemben. A tölgyön túl az egyéb lombos fedőréteg Magyarországról és a környező országokból származik, a lucfenyő alsóréteg technikai furnérját immár Észak-Európából importálják, készen.

1989–90-ben Letenyén a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (ZEFAG) furnérhasító gép és furnérszárító beállításával kezdte meg a színfurnér gyártását, majd a rétegelt falemez gyártásához szükséges műszaki furnér előállítását is megkezdődött

A Furnér-Pack Kft. kimondottan idompréselt rétegelt lemezek gyártására specializálódott, termékeikkel iskolákban, sportcsarnokokban, előadótermekben, sőt, színházakban is találkozhatunk. (furner-pack.hu)

a Keller gyártmányú hámozógép segítségével. 1993-ban történik a társaság privatizációja, az új belépő tulajdonos egy német cég, az OWI cégcsoporthoz tartozó Zschocke OHG. A cég neve OWI Zala Bt.-re változott. '99-ben íves formájú, különleges és értékes hangdobozok gyártásának elindítása kezdődött

1989-ben a nagynevű veszprémi Balaton Bútorgyár Rt. telephelyén is megindult az idomtestgyártás. Elmondhatjuk, hogy már ebben is 30 éves tapasztalattal rendelkeznek az amúgy 120 éves történelemmel rendelkező üzemben, ez hazánkban nyilvánvalóan egyedülálló tudáshátteret jelent.

Az 1940-ben Budafok-Hároson alapított Szilárd-féle fafeldolgozó üzem a rövidesen bekövetkező államosítás után is tovább üzemelt és fejlődött. Fűrészárut, rétegelt falemezt, valamint hullámbetétes bútorlapot is gyártott, de az itteni kereskedelmi tevékenység is egyre jelentősebbé vált. A hárosi gyáregység a priva-

”

Az állami szektor felszámolásával a kisebb üzemek sok esetben megszűntek, míg a legjelentősebb, vagy legalábbis a befektetők figyelmét felkeltő gyárak rövidesen valamilyen formában külföldi, egy cégcsoport fennhatósága alá kerültek.

el, ami számos épületechnikai és egyéb technológiai beruházást igényelt, tehát fejlődést generált. Legfőbb alapanyaguk, a hámozási rönkfá beszerzése során nagy hangsúlyt fektetnek annak származásának ellenőrzésére, ez vezetett az FSC-szabvány bevezetéséhez, fenntartásához és a folyamatos fejlesztésekhez. Termelési céljaik jelenleg optimális minőségű fa rétegelt idomtermékek (ülőlápok, támlák és székpálástok) gyártása, az elérhető legmagasabb színvonalon, a lehető legkisebb környezeti terhelés mellett, figyelve az energiagazdálkodás területére is.

1989-ben kezdte meg működését a LICIT Bútorgyártó és Szolgáltató Kft. Kertán, a régi termelőszövetkezet bázisán. Sík és térgörbe rétegelt idomtesteket bükk, tölgy és nyír hámozott furnér alapanyagból gyártják, hagyományos és magas frekvenciás préstechnológia alkalmazásával. Termékeik kiváló minőségét a CNC-gépekkel való megmunkálás garantálja. A lemezek és idomtestek lakkozva, pácolva, olajozva, vagy éppen nyers állapotban kerülnek kiszállításra, a vevői igények szerint.

A DEFAG (Déalföldi Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság) 1991-ben jogutód vállalkozásokká osztódott fel, ezek 1994-ig működtek. Ekkor jött létre az önálló DEFAG Rt. – mint a nagy múlttal rendelkező telephely kezelője –, továbbá a Szegedi Furnér Kft., a Ládaker Kft., valamint a Lemez és Bútorlap Kft. is. A Szegedi Furnér Kft., mint a legutolsó hazai színfurnérgyártó üzem felszámolásával sajnálatos módon a nagy hagyományokkal rendelkező furnér- és lemezipari tevékenység Szegeden gyakorlatilag megszűnt.

tizáció során egy kanadai vállalat: a General Woods and Veneer Ltd. Group tulajdonába került és Budapesti Furnér Művek Kft. néven gyártott színfurnért a továbbiakban. A késeltfurnér-gyártás viszont a telephelyen – és ezzel Magyarországon is – most már sajnos több mint egy évtizede megszűnt, a gépek örökre elhallgattak, de az élet nem állt meg! Számtalan kisebb-nagyobb cég bérel területet az épületekben, s ezek egyike a 2017-ben alapított, tisztán magyar tulajdonú Furnér Művek Kft., mely a régi furnérüzem raktárait hasznosítja kereskedelmi

A szolnoki Derula Kft. jelenlegi fő tulajdonosa, az IBL SpA 1952 óta van jelen a faipar területén, az ötvenes évek végétől gyárt nyár rétegelt lemezt. (ibl.it)

tevékenysége során. Így – akárcsak évtizedekkel ezelőtt –, ha furnért szeretnénk vásárolni Budapesten, a legjobb, ha utunkat Budafok-Háros felé vesszük és ellátogatunk a Furnér Művek Kft.-hez! A hagyományos kévelt furnérokból európai, amerikai és trópusi fafajokat tartanak, de van kétszerkévelt furnér, valamint élfurnér és élléc is. Komoly előny, hogy a régi gyárkomplexumban könnyű parkolni s rakodni, ez Budapesten nagy szó! A folyamatos raktárkészlet közel félmillió négyzetméter furnért jelent az európai, amerikai és trópusi – összesen 70-féle fafajból. A kétszer- és többször kévelt furnérból az ezen a területen piacvezető, olasz ALPI cég magyarországi kizárólagos képviselőjét is ők látják el. A kétszerkévelt furnéroknak leginkább nagyobb szériák esetén van jelentősége, hiszen egyenletes esztétikai és szerkezeti minőséget lehet biztosítani velük – ezzel számos problémától megkímélik a felhasználót.

1991-ben szintén a hárosi üzem területén, színfurnér alapú élfurnérok és ezek felhasználásával készített éllécek gyártására létesült a DUNA Élfurnér Kft. Hosszú önálló működés után a vállalat 2003-ban csatlakozott a német Heitz Kantenwerk GmbH & Co. cégcsoporthoz és a bérelt régi telephelyet kinőve, rövidesen Pusztaszabolcsra költözött. A 2004 őszén megvalósult fejlesztés Budapesttől csupán 45 km-re Közép-Kelet-Európa legnagyobb élfurnérgyártó kapacitását hozta létre. Magyarországon az élfurnérgyártás ekkor már nagy múltra tekinthet vissza, ez jó alapot nyújtott a Heitz Élfurnér Művek Kft. számára, és így a nagyvállalati háttérrel szép lassan a világ egyik legnagyobb élfurnérgyárává válhatott. A fő felvevőpiac Németország, hiszen a termelés oroszánrésze az anyacéghez kerül kiszállításra.

A Balaton Bútorgyárban nagy hagyománya van...igazából mindennek, idompréselt termékeket is már három évtizede készítenek. (balaton-butor.hu)

Fontos exportcéljuk továbbá a környező országok bútor- és faipara, beleértve olyan komoly bútoripari szereplőt, mint Lengyelország. A rugalmas termelés-szervezés, a korszerű gyártósor és a nemzetközi kereskedelmi lehetőségek teljes kihasználása biztosítja a folyamatos, biztos működést. A vevők pedig értékelik a megrendelések pontos határidejű, minőségi teljesítését.

1994. február 1-jén kezdte meg működését a közép-magyarországi térségben a felszabaduló lemezipari kapacitásokat kihasználva az olasz tulajdonú DERULA Gyártó és Kereskedelmi Kft. Szolnokon, az északi iparvidéken. Nemesnyár faanyag feldolgozására hozták létre, de amíg göcsmentes hazai alapanyaghoz a saját telepítésű ültetvényekből nem tudott a szükséges mennyiségben hozzájutni, import (trópusi) furnérokat is felhasznált fedőréteggént a termékeiben. A hazai termelésű nyárfa faanyagban rejlt lehetőségeket, például a fenyő vagy a trópusi fafajok helyettesítésére már több korábbi cikkünkben említettük. A

Derula Kft. időben és jól ismerte fel a magyarországi adottságokat, például, hogy az erdőgazdálkodás és a faipar elválaszthatatlanok egymástól. Megalakulásuk óta folyamatos erőfeszítéseket tesznek, hogy nyárfaültetvények létrehozásával és azok kezelésével alapanyagigényeinek jelentős részét és ezáltal a teljes termelési ciklust saját ellenőrzésük alá vonják. A nyersanyag közvetlen ellenőrzésének köszönhetően képesek az ügyfelek számára garantálni a minőséget és ez kiszámítható szállítási határidőket is biztosít. A cég nyárfatelepítési programmal rendelkezik, amelynek keretében eddig mintegy 2000 hektár területen hajtott végre nemesnyár-telepítéseket, amelyeket intenzív kezelési módszerek alkalmazásával ápol – terveiben szerepel e területek folyamatos növelése is. Nem mellesleg a Derula Kft. rendelkezik a teljes (ültetésektől kiinduló és késztermék-előállítását is magában foglaló) termékáncolatára érvényes FSC-minősítéssel, ami ritkaság. A vállalat szolnoki telephelyén 1994-ben kezdődött a hámozási

A Licit Kft. családi vállalkozás, már több mint 30 éve állítanak elő idompréselt bútorelemeket, képesek több mint 20 különböző termék egyidejű gyártására, a hagyományos és magas frekvenciás préstechnológia alkalmazásával. (licit.eu)

minőségű nyárrönkökből készült furnérlapok gyártása és értékesítése, amelyet 2000-ben követett a rétegelt lemez is. Ma már több mint 320 fős munkavállalói létszámmal rendelkezik, gyártási tevékenységet pedig két telephelyen végez: Szolnokon rétegelt lemez; Magyarszecsődön nyárfurnérlap, táblásított fenyőlemez és fenyőbrikett előállítását végzi. A magyarszecsődi részleget eredetileg MONTANARI néven alapította az ugyancsak olasz tulajdonos, mely csak később (2013) olvadt be a Derula Kft.-be. A társaság az elmúlt évtizedek alatt szilárd pozíciót szerzett magának a falemez piacon, termékeit változatos ügyfélkörnek értékesíti: bútorgyártók, falemez- és építőanyag-vizonteladók, parketta- és nyílászárógyártók, valamint a csomagolóanyag-ipar egyaránt partnerük.

Újkígyóson 1968-tól a helyi termelőszövetkezet melléküzemágában furnérhordókat és bérmunkában színfurnérterítéket állítottak elő. Itt alakult meg 1991-ben az Újkígyósi Falemez Bt. (UFA) furnér- és lemezgyára. A hámozott furnért és furnérlapú rétegelt termékeket önerőből,

komplex módon fejlesztő cég területen az egyik legjelentősebb hazai vállalkozás volt. Hagyományos termékei mellett (műszaki furnérok, rétegelt falemezek, rétegelt idomok, lécs- és furnérbetétes bútorlap és színfurnérozott lemezipari termékek) színelt és különleges szerkezeti lemezek gyártását is végezték. 2003-ban az UFA üzemegységéből FURNÉR-PACK Kereskedelmi Kft. néven vált ki az elsősorban idompréselt rétegelt falemezeket gyártó részleg, mint magyar családi vállalkozás. Székülések, szék támlák, karfák stb., 24 présberendezés mellett közel 250 db présformával rendelkeznek. A megmunkálás két darab ötféjes CNC-géppel történik, természetesen egyéb faipari és anyagmozgató gépek sora is rendelkezésre áll az üzemben. 70%-ban exportpiacra termelnek, ennek megfelelően magas minőségben. Termékeiket megtalálhatjuk iskolákban, sportcsarnokokban, színházakban, előadótermekben és számos egyéb helyeken is. 2009-ben a már említett UFA megszűnt, majd annak telephelyén megalakult a Bek-HolzKereskedelmi

és Szolgáltató Kft. békéscsabai központtal, melynek fő profilja a hámozott furnér gyártása. A Bek-Holz Kft. jelenleg európai színvonalú furnérgyártó gépekkel rendelkezik, amihez 20 éves szakmai tapasztalat párosul, nem mellesleg 100%-ban magyar tulajdonú vállalkozásról van szó. Több mint 20.000 m³ rönkfa alapanyagot képesek feldolgozni éves szinten. Az alapanyag beszerzési forrásai változatosak, gyakorlatilag az egész Kárpát-medence területéről történnek a beszerzések. Az értékesítés szintén sokrétű, hiszen a belföldi értékesítés mellett számos európai országba szállítanak.

A hazai falemezipar képe igen vegyes, nagy múltú vállalatok tűntek el a semmiben, sok esetben emléküket már csak az épületek és a régi dolgozók őrzik, ugyanakkor szép példákat is találunk arra, hogy nyugati befektetéssel vagy éppen lelkes magyar vállalkozók által virágzó cégek léptek a színre – teljesen önállóan vagy éppen a régi vállalatok alapjain. Legtöbb közülük a nemzetközi piacon ma is bátran megállja a helyét, erre magyarként és faiparosként is igazán büszkék lehetünk. ■

Felhasznált források:

- A fafeldolgozás 1945 után, Tóth Sándor
Javaslatok a falemezipari termelés
és a kapcsolódó oktatás-képzés
fejlesztésére, (doktori disszertáció)
Laborczy Gábor, 2015.
balaton-butor.hu
befag.hu
bek-holz.hu
bfm.hu
derula.hu
furner-pack.hu,
külön köszönet Bánáti Ottónak
heitz.hu
licit.eu
owizala.hu